

Παναγιώτα Τσεπέλε

Α'5

Εργασία στα Αρχαία

Δημοκρατία και Τυραννία

Ξενοφώντας "Ελληνικά"

1ο Γενικό Λύκειο Ναύπακτου | Παναγιώτα Τσεπέλε Α'5 | Αρχαία , 1ο τετράμηνο 2015-2016 | 23\01\2016

{Όλοι γνωρίζουμε πως το πιο τρομερό απ' όλα τα θηρία που ζουν επάνω στη γη είναι αναμφίβολα ο άνθρωπος. Και σ' αυτήν την περίοπτη θέση δεν τον ανέδειξε βέβαια ούτε η αρτιότερη σωματική του διάπλαση (όρθιο βάδισμα, χρήση άνω άκρων), ούτε το μέγεθός του. Κι ούτε φυσικά η κατά πολύ υπολειπόμενη δύναμή του. Τον πρώτο ρόλο εδώ τον έπαιξε το μυαλό του, δωρεά του Θεού αυτό στο πιο τέλει δημιούργημά του !}

[Πηγή: Τα πολιτεύματα του Εμμανουήλ Α. Κοντογιάννη]

1.1 Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία, που εκπονείται στο πλαίσιο του μαθήματος της αρχαίας ελληνικής γλώσσας , έχει ως αντικείμενο την Δημοκρατία και την Τυραννία αλλά με την ματιά του Ξενοφώντα στο έργο του "Ελληνικά " . Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος, οφείλεται στο γεγονός πως μου κέντρισε το ενδιαφέρον πως κάποιοι άνθρωποι εκμεταλλεύονται τις περιόδους πολιτικής αστάθειας για να επιβληθούν . Η εργασία αποτελείται από 2 κεφάλαια . Στο πρώτο κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με την δημοκρατία και τα θετικά της αποτελέσματα . Στο δεύτερο κεφάλαιο θα μας απασχολήσει η τυραννία αλλά και ο τρόπος με τον οποίο λειτουργούσαν οι αντιπρόσωποι του συγκεκριμένου πολιτεύματος . Η εργασία ολοκληρώνεται με την παράθεση ορισμένων συμπερασμάτων .

2.1 Ετυμολογία

- Τύραννος: αρχ. [ήδη σε ομηρικό Ύμνο], πιθανό δάνειο του προελληνικού υποστρώματος ή από αρχαία γλώσσα της Μ. Ασίας (όπως συμβαίνει με τα συνώνυμα άναξ, βασιλεύς) . Η λ. τύραννος δήλωνε τον απόλυτο άρχοντα, ο οποίος δεν υπόκειτο σε κανέναν έλεγχο ή νομική διάταξη .

- Τυραννία : η λ. τύραννος δήλωνε μια μορφή διακυβέρνησης όπου η εξουσία ανήκει σε ένα μόνο πρόσωπο κυβερνώντος, το οποίο διοικεί σύμφωνα με το ατομικό του συμφέρον.
- Δημοκρατία : Η λέξη δημοκρατία αποτελείται από τα συνθετικά ‘δήμος’ (το σύνολο ή η συνέλευση των ανθρώπων που έχουν πολιτικά δικαιώματα) και ‘κράτος’ (δύναμη, εξουσία, κυριαρχία). Η λέξη ‘κράτος’ είναι μία απροσδόκητα σκληρή λέξη. Είναι πιθανό ο όρος ‘δημοκρατία’ να επινοήθηκε από τους δυσφημιστές της που απέρριπταν την πιθανότητα μίας, ούτως ειπείν, ‘δημαρχίας’ . Ο όρος, πάντως, ουσιαστικά δηλώνει ‘το πολίτευμα εκείνο στο οποίο η εξουσία βρίσκεται στα χέρια της συνέλευσης των εχόντων πολιτικά δικαιώματα . Η λέξη παρουσιάζεται στον [Ηρόδοτο](#), που έγραψε μερικά από τα πρωιμότερα σωζόμενα γραπτά, αλλά ίσως δεν χρησιμοποιήθηκε πριν το 440-430 π.Χ. Δεν είναι σίγουρο ότι η λέξη χρησιμοποιήθηκε από τη στιγμή της γέννησης της δημοκρατίας, αλλά από το 460 π.Χ. γνωρίζουμε την ύπαρξη του ονόματος ‘Δημοκράτης’, που προφανώς δόθηκε από τους γονείς στο παιδί τους ως ένδειξη δημοκρατικής νομιμότητας.

3.1 Δημοκρατία

Η **δημοκρατία** είναι το [πολίτευμα](#) όπου η εξουσία πηγάζει από τον λαό, ασκείται από τον λαό και υπηρετεί τα συμφέροντα του .Ο πιο γνωστός δημοκρατικός θεσμός της Αρχαίας Ελλάδας ήταν η Εκκλησία του Δήμου .Η συνέλευση ήταν ανοιχτή σε όλους τους πολίτες που ήταν πάνω από 18 ετών και είχαν [πολιτικά δικαιώματα](#) . Ο Ξενοφώντας μάλιστα , στο έργο του αναφέρει πως μετά την ήττα τους από τους Σπαρτιάτες ,οι Αθηναίοι πραγματοποίησαν μια συνέλευση (Εκκλησία) για να αποφασίσουν ,με δημοκρατικές διαδικασίες , για τις επόμενες κινήσεις τους .

Η δημοκρατία βασίζεται κυρίως στις εξής αρχές : α)Ισηγορία και β) Ισονομία . Όπως έλεγε ο Σόλων όμως : “Ο νόμος, μοιάζει με τον ιστό της αράχνης: Τα μικρά και τα αδύνατα πιάνονται σ’ αυτόν, ενώ τα ισχυρά τον σχίζουν και περνούν”. Παρόμοια με τις αράχνες ήταν και η συμπεριφορά της Αθήνας προς τους συμμάχους της εν περίοδο δημοκρατίας . Η Αθήνα δεν επέτρεπε στους συμμάχους της να αποστατήσουν και ενδιαφερόταν μόνο για την εξυπηρέτηση των δικών της συμφερόντων που στόχευαν στην ανάδειξη της σε μεγάλη δύναμη . Ο Ξενοφώντας υποστηρίζει πως η σκληρή συμπεριφορά των Αθηναίων αποτέλεσε και την αιτία που μετά την κατάληψη της από τους Λακεδαιμόνιους , οι παλιοί σύμμαχοι της πρότειναν στους Σπαρτιάτες να τους αφανίσουν .

4.1 Τυραννία

Οι Τύραννοι όπως ήταν και οι Τριάκοντα δεν είναι κληρονομικοί άρχοντες ούτε εκλέγονται από τον λαό . Παίρνουν την εξουσία με τη βία και τη διατηρούν και την ασκούν με τη βία. Δεν λογοδοτούν σε κανέναν ούτε ελέγχονται από κανέναν. Οι αδιάστακτες ενέργειες του Κριτία αλλά και πολλών από τους τρισχιλίους , παρουσιάζονται έντονα στο έργο του Ξενοφώντα "Ελληνικά" .

Κατά την περίοδο πολιτικών ταραχών λόγω του ότι έχει προηγηθεί ο Πελοποννησιακός πόλεμος και η νίκη των Σπαρτιατών σε αυτόν ,οι Τρισχιλίοι πραγματοποίησαν πολλές αδικίες και βιαιότητες . Συγκεκριμένα όταν ο Θηραμένης ο οποίος ήταν ένας από τους Τριάκοντα προσπάθησε να αντιδράσει με τις αποφάσεις τους ,ο Κριτίας τον κατηγορήσε για προδοσία και κατάφερε να τον καταδικάσει σε θάνατο . Για να φτάσει στην απόφαση αυτή χρειάστηκε όμως να παραβεί πολλούς νόμους ,νομούς που οι ίδιοι οι τριάκοντα είχαν θεσπίσει . Ένας από τους πολλούς νομούς που παραμέλησαν ήταν το γεγονός πως ο ίδιος ο Κριτίας έβγαλε από τον κατάλογο των τριάκοντα των Θηραμένη επειδή μόνο με αυτόν τον τρόπο είχε την δυνατότητα να τον καταδικάσει χωρίς να μπορούν οι βουλευτές να έχουν λόγο για αυτήν την τόσο άδικη πράξη . Ο Ξενοφώντας τονίζει πως ήταν παρωδία δίκης μιας και ήταν αναμενόμενος ο θάνατος του Θηραμένη .

Οι τύραννοι δεν έχουν ιερό ούτε όσιο ,στο φετινό μας βιβλίο αυτό γίνεται ιδιαίτερα εμφανές όταν ο Κριτίας διατάζει του ακόλουθους να σταθούν μπροστά στα κιγκλιδώματα του δικαστηρίου με σκοπό να τρομοκρατήσουν τους βουλευτές . Οι τύραννοι χρησιμοποιούσαν όλα τα μέσα για την αύξηση του προσωπικού γοήτρου και της επιρροής τους . Το καθεστώς των τυράννων αποδείχθηκε βουλιμικό. Ληλάτησε τις περιουσίες των Αθηναίων και, όπως λέει ο Ξενοφών, σκότωσαν τους διπλάσιους Αθηναίους από όσους είχαν πέσει στις μάχες στα τελευταία δέκα χρόνια του Πελοποννησιακού Πολέμου.

5.1 Σύνοψη

Αβίαστα, λοιπόν, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η δημοκρατία μπορεί να είναι απογοητευτική, όμως παραμένει να είναι δημοκρατία. Κοινώς σου δίνει τη δυνατότητα και να απογοητευτείς, και να την απεχθάνεσαι. Αντιθέτως το τυραννικό καθεστώς είναι αυταρχικό και αντιδημοκρατικό . Η κοινωνική μερίδα στην οποία στηρίζεται το τυραννικό καθεστώς δεν έχει τη δυνατότητα να επιβάλλει τη θέλησή της με κάποια μορφή πολιτικής δημοκρατίας. Έτσι, στην περίοδο που μας απασχολεί (από το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου ως την κατάργηση της πόλης-κράτους) η τυραννία άντεξε λίγους μόνο μήνες , όπως αναφέρει και ο Ξενοφώντας , ώσπου να μπου οι εξόριστοι δημοκρατικοί από τη

Θήβα και μετά τη μάχη της Ιπποδάμειας στον Πειραιά να την ανατρέψουν. Η δημοκρατία αποδείχθηκε και γενναϊόδωρη και σοφή.

6.1 Βιβλιογραφία

- Ετυμολογικό λεξικό, Γ. Μπαμπινιώτη
- El.wikipedia.org
- livepedia.gr
- εφημερίδα [Καθημερινή](#)
- Istoraa.wordpress.com
- Βιβλίο Αρχαίων Α' λυκείου
- syllogosperiklis.gr